

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IV. Quibus modis per orationem trahamur ad Deum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

ibi fecerit injuriam, aut si quis affecerit te contumelia: sed in iis, in quibus diabolus te injuriâ afficit, supremo maxime auxilio opus est.

Balthasar Alvarez vir magnæ sanctitatis. Deoque conjunctissimus, cum in illa Domini verba: *Petite, & accipietis*, altius animum defigeret, intellexit ex alto, nolle Deum nos esse parcos in petendis ab ipso donis & gratis, talem namque parcitatem demonis esse tentationem. Et cum semel aliquid pro indigente peteret, sibi audit dicit: *Cur tu in petendo parcus es, cum Deus in dando tam liberalis?* Tanquam indicaretur illi, ut etiam pro aliis indigentibus peteret. Alio etiam tempore cum felicem negotii successum peteret, audit hæc verba: *Ego te tanquam Rex adjuvabo.*

Nemo igitur petendo modicus sit: immortalia præcipue petamus & summa. Quoniam, ut Ambrosius loquitur, non bonum tantum, sed & opulentum Dominum habemus.

CAPVT. IV.

Quibus modis per orationem trahamur ad Deum.

Non vitio vertamus, si quis querat: Cur obsecro, toties, & subinde prolixius cum Deo loquendum? cur tam attentè, tam seriò, tam sollicitè, tantâ animi præparatione, intentione tantâ cur orandum? Deus siquidem ab æterno cuncta nobis defutura, omniâque nobis aduersatura prævidit. A Christo id discimus monente: *Scit pater vester, quia his omnibus indigetis.*

Deinde aliquem rogare non est aliud, quam cum precibus velle flectere. Atqui Deus immutabilis, inflexibilis est. Sic Regum facti loquuntur: *Porro triumphator in Israël non parceret, nec penitentiam flectetur.* Præterea multo majoris est liberalitatis ultro dare non petiti, quam morosis auribus longas preces transmittere, atque tum demum exorabilem dominum se præbere. Ex vero Cordubensis Philosophus dixit: *Nuda res carius constat, quam qua precibus empta est.* Atqui Deus liberalissimus, imò ipsa est liberalitas.

Cur igitur toties, tamdiu, contentione tantâ orandum? quæstio non absurda, quam & doctissimi posuerunt.

Christus suavissimè pollicitus: *Et ego, inquit, si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad meipsum.* Quibus autem modis per orationem præcipue trahamur ad Deum nunc exponemus.

§. I.

Triplex est Theologis trahendi genus, Morale, Naturale, Civile. Moraliter trahimur laudando, invitando, rogando, promittendo, comminando, donando. Cum David Saullem fugiens Odollam specum occupasset, conveniunt ad eum omnes qui in angustiâ constituti, & oppressi erant alieno, & amaro animo. Ita quadringentos viros attraxit. Sed quibus tractoris organis promittendo, quia dando non potuit. Sic moraliter trahendo, quod Regum facti testantur, factus est eorum princeps.

Naturaliter verò trahimur diversis modis. Valde trahit similitudo, siquidem par pari facile sociatur; aves concordes unâ volant, corvi cum corvis, columbæ cum columbis; sic congeneres feræ, lupi cum lupis, cervi cum cervis peregrant silvas; sic inter homines similis gaudet simili. In humano corpore, calore plurima trahuntur; caput inflammatum stomachi vapores attrahit, manus aut pes malignè incensus, quidquid mali humoris alibi sparsum est, ad se corripit, sic in ingenti hoc orbis corpore solaris calor expirationes & anhelitus terræ colligit; hinc omne ge-

nus tempestatam. Cum autem natura vacuum & inane plurimum horreat, metu vacui levissima quæque deorsum trahit, sursum gravissima. Idem hic vacui metus vel æneam ollam subinde rumpit cum aqua in eâ congelavit; sic aquæ in fontibus subterraneis in altum educuntur. Quæ porro vi occultâ & mirabili sympathiâ paleas succinum, magnes ferrum, Cæciæ nubes trahit?

Civile verò trahendi genus est, cum quis supplicii formidine, aut aliâ vi legitimâ compellitur ad faciendum officium. Beato Lucâ teste, cum sese omnes, qui ad cenam magnam invitati fuerant, excusassent, dictum est servo: *Compelle intrare.* Sic Absalon, cum Ioabum semel iterumque vocasset, at ille venire recusasset, denique Ioabi segetes incendi jussit, ita eum ad se pertraxit. His omnibus modis benignissimus Deus nos prius ad orationem, tum demum ad se trahit. Sed ante objectionibus respondeamus, quæ hunc triplicem trahendi modum disertius explicemus.

Ad orationem, inquis, sæpiuscule me trahi sentio, sed avocant negotia; non vacat.

Itaque inter postremissimas cûras habendum mentis cum Deo colloquium? Negotia, ut scias, ab oratione pendent, non hæc ab illis. Influavis est labor, & sæpe inanis ac inutilis, quem oratio non condit.

Objicias iterum: Nonnunquam oblivio preces sepelet; orationes præsertim breviores sæpius iterarem, si earum sæpius meminissim.

Hic ingenuè te rogam Ateris. Quam enim facile meminimus, quod libenter agimus? Nemo oblivisci ejus potest, quod diligit. Rarò & non libenter orare, pæne idem sunt. Sit Deus thesaurus cordis tui, & non solum frequenter, sed assidue orabis.

§. II.

ET primò quidem Deus nos moraliter trahit invitando, benefaciendo, rogando: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa, & omnia parata, venite ad nuptias. Ita beatitudinem promittendo, gehennam comminando, singulis horis benefaciendo humanissimè vocat: *Venite ad me omnes, venite, venite.*

Sed & naturaliter nos trahit similitudine admiranda, nam in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo, sermonibus suavissimis nos delinens, ipso in orbem ingressu hæc nobis significavit: *Igne olim efflitus in Sinai montem inter fulgura, tubas & fulmina descendi; nunc autem, ne quisquam confortium meum horreret, en adsum vobis simillimus, vestram in me naturam cernitis; esurio, si lo, ploro perinde ut vos, comedo, bibo, dormio non aliter quam vos, frater vester, simillimus vobis.* Non solum autem similitudine, sed & calore, & vacui timore, & sympathiâ incredibili nos trahit. Tanto amoris æstu flagrabat Dominus Iesus, ut aliqui eum furere putarent. Ita Marcus dilucidè: *Cum inquit, audissent sui, exierunt tenere eum, dicebant enim, quoniam in suorem versus est.* Quantis caloribus ardebat, cum diceret: *Desiderio desideravi, hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar.* Quantis ignibus exæstuabat, cum in cruce jam morti proximus clamaret. *Sitio.* Hanc in eo sitim ardentissimam gentis humanæ salus excitabat. Hic affixus soli cruci, vapores & halitus terræ, frigidissima corda in altum ad se pertraxit. Hic etiam vacui metus ruinam orbis minabatur. Nam sanctissimum Domini corpus jam sanguine & aquâ vacuum, ab ipso etiam animo desertum in trabe pependit, sol expalluit, terra movit & tremuit, mortis carcer referavit, & patuit, captivi non pauci evolarunt. Orbis videbatur ruiturus.

Ita calore trahemur, sed & sympathia proflus admiranda trahimur. Eucharistia velut magnes potentissimus nos trahit vi latentissima. Nec enim aliud cerunt oculi, quam candidum panis orbiculum; corpus, sanguis, animus, Christus totus, homo Deus latet. Inventio sane obstupescenda!

Et Civili- ter.

Malac. c. 3. v. 6.

Sed & civiliter nos trahit Deus, dum per orationem suavi necessitate adigit ad meliora. Iis quae principio capitis obiecta sunt, respondet illi ipse, qui trahit. Quid vobis desit scio perfectissime, & ab omni retro aeternitate scivi. Ego Dominus, & non mutor. Ego amantissimus vestri, ego ditissimus, ego liberalissimus, dabo, quod petitis, victum & vestitum non subtraham, multo minus negabo meam Gratiam. Hoc solum a vobis exigo: Venite, pulsate, petite.

En, ut mitissimus Deus civiliter nos trahat! nam apud plurimos nec moralis nec naturalis proficit attractio; excitantur minis, alliciuntur beneficiis, invitantur promissis; non veniunt, tractorios funiculos omnes abruptunt. Christus eos ad praesepe in stabulum, ad conciones in templum, ad Eucharistiae mensam in cenaculum, ad orationes in olivarum hortum, ad columnam purpuream in Pilati praetorium, ad vestem albam in Herodis palatium, ad crucis spectaculum in Golgothae clivum, ad victoriae triumphum in Iosephi viridario vocat; non veniunt vocari. Ergo trahendi, ergo compellendi sunt. Ita Deus varias in nos calamitates immittit, rebus adversis premit, aerumnis urget & impellit. Ita paene cogimur orare; vix aliud effugium, trahimur ad Deum.

Re. c. 14. v. 31.

Hier c. 2. v. 20.

Nos quidem saepiuscule miramur: unde haec afflictio, unde calamitas ista? Christus cum Absalone causam assignans: *Misit, ait, ad te obscurans, ut venires ad me, & noluit venire. Traxi te funiculis, sed molibus & bysinis, rogavi, & invitavi. Sed tu rupisti vincula mea, & dixisti: Non serviam. Traxi te nascendo & docendo, traxi te patiendo & moriendo, traxi te resurgendo & in caelum ascendendo. At tu rupisti vincula mea. Validum mihi restat vinculum; trahendus es cladibus & aerumnis, ad orationem compellendus es; ita denique jungemur, ita in amicitiam copuabimur.*

§. III.

Hic, obsecro te, Lector, animum adverte, & ferrius audi, qua ratione ab utraque parte, sed proflus inaequali vinculo trahamur. Trahit nos Deus, trahit & diabolus & velut trahendo certant, uter vincat, & hominem ad se pertrahat. Nos medijs stamus, & in potestate nostra est, a quo attrahi velimus. Diabolus tenui filo, aut etiam fragili culmo nos non invitos ligat, vanitates & titulos, sterilissima nomina inculcat, pecuniam ostentat, libidinum voluptates monstrat, & hominem sine vi pertrahit ad veterum. Abit miser homo, & expressissimas Dei leges violat, ut vel libidini suae, vel aliis cupiditatibus satisfaciatur. Deus etsi quandoque nauticos funes, etsi catenas injiciat ei, quem attractum cupit, etsi varias calamitates, jacturam gratiae, caeli odium, etsi supplicium aeternum & inferos minetur, Satanas nihilominus trahendo, vincit, & deliberrantem hominem in suam pertrahit partem. Ita revera efficit diabolus, ut homo injecta sibi a Deo vincula rumpat, Dei leges evertat, Deum conspuat.

Trahimur a Deo & diabolo inaequali vinculo.

Causa, cur Deus puniat unum peccatorum suppliciiis aeternis.

Hoc indignitas maxima, hoc summa in Deum injuria est. Atqui hoc reipsa & verè fit in omni letali noxia. Haec tanta in Deum contumelia nullis inferorum ignibus aeternitate nulla expiabilis est. Etiamnum semper quaerimus, cur Deus peccatum letale unicuique, quod vel sola fit cogitatione, suppliciiis aeternis puniat? En causam, en injuriam ipsis oculis aspectabilem. Huc animum, huc oculos evideret, ob-

A secro, videte indignitatem criminis; unum eundemque hominem Deus trahit & diabolus. Funes Deus & catenas injicit, robusta vincula; pollicetur caelum, minatur inferos. Nil efficit; ostendum est Deo; rumpit vincula homo, & audacissime dicit, *Non serviam.* At verò diabolus, subtilibus superbiae funiculis, vel aureo avaritiae filo, vel pictis luxuriae catenulis trahit hominem, quod vult. Ita Deum certando vincit, triumphat, imò etiam insultat Deo, & opprobrat: En ita tui te homines colunt, pro quibus in crucem actus, pro quibus mortuus es: haec tibi pro tuis reddunt beneficiis. Quid à me praemii sint accepturi, non nesciunt; nihilominus me sequuntur, mihi serviunt. Tua vincula rumpunt, meis se vinciri sinunt, modò eis pecuniolam, modò voluptatulam, aut gloriolam, velut viridem ramum his oculos ostendam, facillimè quò volo, pertrahi se permittunt. Ego nullos pro eis colaphos, non flagra, non spinas, non clavos, non mortem pertuli, nihilominus tuis legibus calcatis, meas studiosissime observant. Hoc Christo cacodamon exprobrat.

Hier. c. 2. v. 20.

Exprobratio diaboli Deo facta.

Hoc, o Christiani, hoc gehennis omnibus dignissimum est, hoc aeternitate nullà satis expiari potest. Quod in hac imagine Dei & diaboli pariter trahentium, vel oculis expositum est; nemo non videt, quam indignum sit, malle hominum in cacodamonis potius, quam Conditoris partes transire; diaboli leges multò accuratius, quam Dei servare.

Plin. l. 4. Nat. Hist. c. 47. mel.

Ventus est, cui Caecias nomen, de quo Plinius Narrat, inquit, & in Ponto Caeciam in se trahere nubes. Hinc adagio: Caecias nubes trahit. Q. Sertorius vir strenuus & bellicosus, Plutarcho teste, cum Characitanos oppugnaret, hujus venti naturam peritissimè in suam traxit fortunam: Nam cum barbarus hostis in specus & antra sese abderet, ille grandes cinerum acervos è regione congerij jussit. Iamque Caecia hostibus adverso flante, aliquot turmas equitum emisit, qui & hostem ad confictum elicerent, & una cineres turbarent. Felicissimè cessit stratagemata. Nam Caecias ita hostem cineribus involvit, & afflixit, ut mox sese dederet. Non multum ab simili ratione pugnat in nos Deus, quos ut sibi dedititios faciat, acervos cinerum, cumulos calamitatum adversus nos aggerat, ut in suam redigat potestatem. Nimirum hoc Dei consilium est, tam copiosos oculos cineres ingerere, tam variis aerumnis impellere, ut denique non aliud velimus, quam ad Deum per orationem procurrere, Deo nos dedere. Et quia cupit, ut in rebus omnibus, & assidue ad se confugiamus orando, eam ob causam oculos nostros perpetuo cinerum aggeratu implet, & modò morbis, modò pauperie, modò curis & meroribus nos oppugnat, ut ad preces fundendas pertrahat. Hoc per Oseam se facturum jam olim denunciavit: *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.*

Ose. l. 11. v. 4.

Vae homini, qui toties vincula divina rumpens, audet dicere: *Non serviam.* Invitatur, urgemur, trahimur ad assiduas orationes. Sub vitæ finem tot sua vincula monstrabit Deus, & jure meritissimo exprobrans dicit: *Volebam quidem te mecum esse, sed noluit; Traxi te moraliter pollicitis, minis, beneficiis, precibus, donis; sed tu rupisti vincula mea: Traxi te naturaliter, non solum pascendo te coram meo, sed etiam moriendo pro te; at tu rupisti vincula mea: Traxi te, civiliter, miseris & calamitatibus diversis. Voluissim, ut per crebras orationes arctissimè jungeremur amicitia; sed tu noluit, & rupisti omnia vincula mea, dixisti, *Non serviam.* At verò diabolus tenui filo trahentem, quò voluit, secutus es. Quia igitur deseruisti me, nunc & ego te deseram, & projiciam à me in aeternum.*

Ita

Ita filii regni eijciuntur in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium. Nunc ergo deprecemur Dominum, & clamemus: Trahe nos post te.

CAPVT V.

Quando prolixius & ardentius orandum.

Agitatur olim quæstio inter complures: num sapientia potius, an opulenta deligenda. Visum est non paucis, opulentiam præstare Sapientie. Nam opulenti, ajebant, doctos non prestant, non ambiunt, sed docti opulentos. Contra sentiebant alii, longè meliorem esse sapientiam omni opulentiâ. Vir enim eruditus & sapiens studiosissimè quærit, quidquid damnosè sibi deesse cognoscit: Opulentus facillè persuadetur omnium bonorum possessione se frui, cum abundet pecuniâ; ita bonum illud minimè quærit, cuius penuriâ maximè laborat.

Prior non absimilis est quæstio: An humanæ genti non consultius foret, si Deus singulis, quod cuique scit deesse, liberali manu tribueret, quàm multis precibus fatigari sustineret? Hic una omnium rectè sententium vox est: Non fore consultius. Si enim Deus etiam non petentibus daret, quod cuius necessarium iudicaret, quàm rarus quàm & frigidus orationis usus eslet? Deus multiplici rerum indigentia nos ad se trahit, perinde ac si singillatim omnes monuisset: Cum tibi aliquid defuerit, ad me propera, quære, pulsa, pete. Impetrabis, si debite poposceris.

Explicauimus, quâ ratione semper & assidue orandum. Quid in oratione petendum. Quibus modis per orationem trahamur ad Deum. Restat dicere, quando potissimum prolixius & ardentius sit orandum.

§. I.

Primò; Tunc sanè attentius, prolixius, & ardentius orandum est, cum donum aliquod à Deo accipimus. Consultissimum est, ita seipsum adiuuare, ut quotiescumque aliquid diuini luminis & melior è cælo radius allucet, cum aliquid à Deo impetratum est, cum prospero successu res eunt, cum quis bene sibi esse sentit, mox sese ad Deum vertat; *Benedictus Deus in æternum; mi Domine, hoc à te munus est, tibi gratias ago.*

Alaudulas ferunt, quotiescumque aliquid in agro pabuli reperiunt, mox evolare in altum, suaviter cantare in laudem & præconium sui altoris. Homo nutritoris Dei alumnus, non se gratiorem exhibeat alaudâ? Quotiescumque igitur Deus beneficium se nobis ostendit, licet in re modicâ, toties nos illi gratissimos exhibeamus, & mox sequatur oratio. In omnibus gratias agentes benedicamus Dominum, in omni tempore.

Secundò: Orandum est, cum ardui quid aggredimur. Suis id Christus diuinissimis exemplis nos docuit, qui discipulos sibi electurus totam noctem precibus peruegilauit. Res erat ardua duodecim concionatores eligere, qui orbem uniuersum ad CHRISTI signa transferrent. Electionem hanc Dominus orando inchoauit.

Castissima vidua Iudith facinus summè arduum, & multò, quàm sexus ferret, animosius aggressa est orando. Holoferni supremo duci caput amputare meditabatur. Quid agis mulier imbellis? virum femina, heruëm, Ducem, Imperatorem bellicosissimum dextra ducendis filis afflueta obruncet? Ipsi subinde carifices multorum supplicii celebres, in cæde talium virorum trepidant, & Hebræa vidua tam strenuum Principem sola jugulet? Quid agis Iudith?

Illâ nihilominus cogitatur facinus attentissimis precibus exorta est, stetitque Iudith ante lectum, oras

Tom. II.

Acum lacrymis, & labiorum motu in silentio dicens: *Confirma me Domine Deus Israël, & respice in hęc horâ ad opera manuum mearum, ut hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam.* Et sanè perfecit, Deus manum direxit, illa caput Holoferni abstulit, hostium exercitum in fugam coniecit, Bethuliam seruauit, gloriosissimam victoriam quam sperarat, obtinuit, quia, quod moliebatur, precando inchoauit.

Objicias hic: Sunt, qui precibus pæne nihil temporis assignent, nec actiones suas oratione inchoent, nec Deum libellis supplicibus fatigent, nihilominus negotia sua dexterrimè perficiant, & rerum suarum successum ad votum habeant.

Esto. Nec invidemus: nam subinde Deo sic permitte adiuuorem habent diabolus. Hoc videre est in Israël populo, qui absente & colloquente cum Deo, armillas & in aures aureas confestim, eo animo ut Aaron è metallo tam nobili fabricaretur Deum. Aaron intemperatissimis precibus adactus, aurum in fornacem coniecit, & opus absolutum, vitulum conflatis exiuit. Sed, quæso, quâ tandem ratione id factum, num in solitudine mox adfuerunt aurifices; & adfuerint sanè, unde illis tam subito aurificing instrumenta? Et quæri potest, num opus malleatum & proculum, an verò fusile & conflatum ruerit? Si primum, fieri non potuit, ut tam citò absolueretur; si alterum, unde forma & omnis supellex fusoria? Sunt, qui dicant, aurum ab Aarone in fornacem coniectum, vitulum à diabolo aurifice formatum. Sic enim Aaron testatur: *Proieci illud in ignem, egressusque est hic vitulus.* Vt hæc sunt facta: quidam non multum laborant, & parùm orant, eis tamen ad votum fluunt omnia. Alii laboribus se frangunt, diligentia plurimum infumunt, frequenter & sollicitè orant, vix ullo tamen successu. Quæso prioribus illis progressiones tantas non inuideamus; felices sunt suo damno. Isti verò, qui nihil sine precibus aggrediuntur, Deum fauentem habent, qui sæpe non vult labori respondere processum, ex causâ ipsi notâ. Quidquid igitur laboris sumimus, aut operæ, adorandus est Deus, ut actiones nostras omnes & aspiciendo præueniat, & adiuuando prosequatur.

Vitulus conflatus an fuerit opus malleatum & proculum an veò fusile & conflatum.

Exod. c. 32. v. 24.

§. II.

Tertio: Orandum est, cum periculum peccandi est. Quoties contingit in salutis discrimine versari, ut aliquis vel in pudicitiam ac castitatem, vel in iustitiam, aut temperantiam aliâve legem delinquat. Quid hic agat bonæ mentis homo, num quod unus aliqui Turcarum fecit, qui vinum Mahometi lege vitium potaturus dixit: Vinum ad est, ô anima, contra hęc ac necessitati cede?

Apage has conscientias cauterio inustas: cum periculum est lædendæ conscientie, mox ad Deum se vertat homo, & diuinam imploret opem, ut Christus docuit: *Et ne nos inducas in tentationem.* Eam autem tentationem rectè deprecatur, quæ animo nocitura est. Et Theologi pæsim tradunt, non in periculo solum corporis, sed animi ac salutis, idque tantò magis orandum. Istud Franciscus Suarezius his omnino verbis asserens: *Primo, inquit, ac præcipue obligatur homo ad orandum pro se maxime in spiritualibus, quâ oratione præuenitur, ne incidat in tentationem, id est, non solum ut per tentationem non vincatur, sed etiam ut in illam incidere, ut eâ graviter vexari non sinatur. Tunc enim considerare de suâ libertate, esset magna superbia & præsumptio; considerare autem de solo auxilio ordinario sufficiente, esset stulta negligentia. Adde insuper in huiusmodi occasionibus, pro quibus hæc oritur obligatio, illam omittere, grave est peccatum, non solum contra illam virtutem, contra quam vexat tentatio, verbi gratiâ, contra castitatem, sed etiam speciali modo contra charitatem, vel ut*

Matth. c. 6. v. 13.

Franciscus Suarez. to. 2. l. 1. de orat. in comuni. c. 30. n. 17. & 18. m. 71.